

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

Rektor
prof. *Józef Kubik*

Dziekan Wydziału Humanistycznego
prof. *Jacek Woźny*

Promotor
prof. *Leszek Mrozewicz*

Recenzenci:
prof. *Maria Dzielska*
prof. *Andrzej Radziwiński*
prof. *Henryk Samsonowicz*

Prof. dr. hab. Karol Modzelewski urodził się w Moskwie 23 XI 1937 r., a w Polsce przebywa od 1945 r. Studiował na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1954-1959, (magisterium pod opieką naukową Aleksandra Gieysztor). W latach 1959-1960 otrzymywał stypendium Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego w Instytucie Historycznym UW (odpowiednik stażu). W latach 1961-1962 odbywał stypendium naukowe Fondazione Giorgio Cini w Wenecji, które zakończył monografią posiadłości weneckiego klasztoru San Zaccaria w średniowieczu (publikacja tylko we Włoszech). Od listopada 1962 r. do grudnia 1964 r. odbywał studia doktoranckie w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego, przerwane decyzją ministra z przyczyn politycznych. W listopadzie 1964 r. został zatrzymany przez SB jako współautor (z Jackiem Kuroniem) przeznaczonego do potajemnego kolportażu manifestu, za który obaj autorzy zostali usunięci z PZPR (KM był jej członkiem od 1957 r.). Manifest ten Kuroń i Modzelewski odtworzyli następnie i ogłosili jako tzw. List Otwarty do członków partii, za co zostali 19 III 1965 r. aresztowani, a następnie skazani odpowiednio na kary 3 lat oraz 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Zwolniony z więzienia warunkowo w sierpniu 1967 r., K. Modzelewski został ponownie aresztowany w marcu 1968 r. wspólnie z Jackiem Kuroniem i ponownie skazany na 3 lata i 6 miesięcy więzienia (obu uznano za przywódców protestu społecznego młodzieży akademickiej). Zwolniony z więzienia we wrześniu 1971 r., powrócił do pracy badawczej, ale bez możliwości pracy dydaktycznej.

Od lipca 1972 r. formalnie do marca 1983 r., a faktycznie do grudnia 1981 r. był zatrudniony we wrocławskim zakładzie Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN jako starszy asystent, adiunkt

i wreszcie (od marca 1981 r.) jako docent. Doktorat uzyskał w 1974 r. (promotor – Aleksander Gieysztor, obrona na Uniwersytecie Warszawskim) na podstawie rozprawy, która ukazała się w edycji książkowej pod tytułem *Organizacja gospodarcza państwa piastowskiego (X-XIII w.)*, Wrocław 1975. Habilitował się w 1978 r. w Instytucie Historii PAN na podstawie rozprawy o strukturach społecznych i gospodarczych Italii longobardzkiej i karolińskiej (publikacja we Włoszech w ramach wydawnictwa Storia d'Italia Einaudi, Torino 1978 i w Polsce w serii Kultura Europy Wczesnośredniowiecznej, t. 10 – Italia, Warszawa 1980).

W latach 1980-1981 był regionalnym i krajowym działaczem NSZZ „Solidarność” (od września 1980 członek Prezydium MKZ Wrocław i prezydium ZR Dolny Śląsk, rzecznik prasowy Krajowej Komisji Porozumiewawczej Związku do 1 IV 1981, członek Komisji Krajowej wybranej na I Krajowym Zjeździe). Internowany 13 XII 1981 r., został wraz z sześcioma innymi członkami KK 22 XII 1982 r. postawiony w stan oskarżenia za działalność związkową z okresu przed stanem wojennym, potraktowaną jako zamach na ustrój (art. 123 kk), przeniesiony z ośrodka internowania do mokotowskiego więzienia i tam przetrzymany bez sądu do lipcowej amnestii 1984 r. (zwolniony 6 VIII 1984 r.). W ośrodku internowania napisał i przemycił do Aleksandra Gieysztora referat o państwie piastowskim, przeznaczony na międzynarodową konferencję mediewistów europejskich w Spoleto, który pod nieobecność referenta został tam odczytany. W okresie pobytu w areszcie śledczym Warszawa-Mokotów napisał pierwszy zarys książki o chłopach w monarchii wczesnopiastowskiej, która po dokonanych już na wolności przeróbkach została opublikowana przez Ossolineum w 1987 r. i stała się potem podstawą postępowania wszczętego przez IH PAN o nadanie tytułu profesora (nominacja przez Prezydenta w 1990 r.).

Po zwolnieniu z więzienia pozostawał przez ponad 3 lata bez pracy, ale nie natrafiał na przeszkody cenzorskie w publikacjach naukowych. Od grudnia 1987 r. był zatrudniony w IH PAN na stanowisku docenta, ale w czerwcu 1989 r. jego praca naukowa została raz jeszcze przerwana z przyczyn politycznych, został bowiem wybrany na senatora I kadencji (1989-1991). Po samorozwiązaniu parlamentu nie kandydował ponownie, lecz podjął pracę uniwersytecką. W latach 1992-1994 był profesorem nadzwyczajnym w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego, a od października 1994 do 31 grudnia 2008 r. profesorem zwyczajnym w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Wykładał też jako visiting professor w paryskiej École des Hautes Études en Sciences Sociales, w Collège de France i w rzymskim uniwersytecie La Sapienza. Jego badania i publikacje w latach dziewięćdziesiątych dotyczyły głównie instytucji społecznych i wzorów kultury germańskich i słowiańskich wspólnot plemiennych przed progiem chrystianizacji. Uwieńczeniem tych badań stała się książka *Barbarzyńska Europa* (Warszawa 2004). Uzyskała ona w Polsce nagrodę Klio oraz nagrodę Fundacji na rzecz Nauki Polskiej i została opublikowana także we Francji (*L'Europe des barbares*, Flammarion, Paris 2006) i we Włoszech (*L'Europa dei barbari*, Torino 2008), gdzie uzyskała nagrodę Cherasco Storia. W grudniu 2004 r. został wybrany na członka-korespondenta Polskiej Akademii Nauk, a w grudniu 2006 r. – na wiceprezesa PAN.

W marcu 1998 r. Karol Modzelewski (wraz z Jackiem Kuroniem) odznaczony został przez prezydenta RP orderem Orła Białego.

UNIwersytet KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Prof. dr hab. **Karol Modzelewski**
Doktor Honoris Causa

Bydgoszcz, 20 marca 2009